

گره یا ندول تیروئید

مقدمه و تعریف:

در مجموع اختلالات تیروئید شامل کم کاری، پرکاری، گواتر یا بزرگ شدن تیروئید و دست آخر گره یا همان ندول تیروئید می باشند و کلاً ۷ تا ۸ درصد جمعیت با مشکلات تیروئید درگیر هستند. باید توجه داشت که هر کدام از اختلالات تیروئید می توانند با گواتر (بزرگ شدن تیروئید) همراه باشند ولی در ۹۰ درصد موارد گواتر همراه با عمل کردن نرمال تیروئید می باشد.

در این میان گره های تیروئید به صورت توده های قابل لمس و متمرکز غده تیروئید است. گره های خوشخیم و غیر سرطانی خیلی شایعتر از گره های بدخیم هستند، ولی به علت وجود احتمال بدخیم بودن در تمام گره های تیروئید نیاز به بررسی دقیق وجود دارد.

شیوع: در سونوگرافی از تیروئید در ۵۰ تا ۶۰ درصد جامعه گره یافت می شود ولی گره هایی که نیاز به توجه پزشکی دارند شیوع آن در بالغین ۳ تا ۵ درصد و در کودکان یک و نیم درصد است. گره شیوع گره تیروئید در بالغین شایع تر از کودکان است، ولی شانس بدخیم بودن گره تیروئید در کودکان بیشتر است. (۱۵ درصد). بعضی از محققین اعتقاد دارند که گره های تیروئید در کودکان غالباً بدخیم هستند و هر چه زودتر باید برداشته شود.

• علل گره تیروئید:

- ۱- گره فولیکولر تیروئیدیت لنفوسیتی مزمن (هاشیموتو)
- ۲- ناهنجاریهای مادرزادی مانند عدم تشکیل یک لوب
- ۳- آبسه تیروئید
- ۴- کیست ساده
- ۵- بیماریهای غیر تیروئیدی مثل لنفوم و تراتوم
- ۶- تومورها (خوش خیم یا بدخیم)

تشخیص:

گره های تیروئید معمولاً بدون علامت هستند و اغلب به وسیله بیمار، والدین و یا پزشک تشخیص داده میشوند. علائمی مثل گرفتگی صدا، فشارجلوی گردنی، درد، سرفه و اختلال بلع ممکن است وجود داشته باشد. البته درد علامت نامعمول است و در صورت وجود آن باید به خونریزی تیروئید، التهاب تیروئید و بدخیمی و کانسر مدولاری شک کرد.

علائمی که احتمال بدخیمی گره را افزایش میدهند شامل موارد زیر میباشند:

- ۱- اشعه درمانی سر یا گردن
- ۲- وجود سرطان تیروئید در فامیل
- ۳- رشد سریع گره
- ۴- اختلال بلع
- ۵- گرفتگی صدا
- ۶- وجود گره لنفاوی گردن
- ۷- گره هایی که در معاینه فیزیکی قوام سخت داشته و چسبندگی به بافت‌های اطراف دارند
- ۸- سن زیر 20 سال
- ۹- گره های بزرگ تر از 3 سانتیمتر در سونوگرافی

معاینه فیزیکی: بهترین روش معاینه تیروئید لمس تیروئید از پشت و در حالی که گردن کمی به پشت خم شده میباشد و پس از معاینه از بیمار میخواهیم عمل بلع را انجام هد و دوباره معاینه را انجام دهیم. غدد لنفاوی گردن نیز باید بررسی شوند.

ارزیابی آزمایشگاهی:

- ارزیابی آزمایشگاهی شامل اندازه گیری موارد زیر میباشد:
- TSH
- T3
- T4
- پادتن های تیروئید
- سونوگرافی
- بافت برداری ظریف سوزنی از تیروئید (FNA)
- اسکن: نکته ای که اکثر مردم و متاسفانه خیلی از پزشکان در مورد آن دچار اشتباه می شوند استفاده از مواد رادیواکتیو یا همان اسکن برای تصویر برداری از تیروئید است باید توجه داشت که اسکن فقط در موارد پرکاری تیروئید وابتلا به سرطان که قبل از انجام اسکن با آزمایش و FNA اثبات شده اند انجام میشود و در کم کاری تیروئید هیچ جایگاهی ندارد .
- ضمناً تیروگلوبولین خیلی بالا نشان دهنده سرطان تیروئید است. (Tg)

ارزیابی گرهی که از نظر کلینیکی منفرد (تک) است با اندازه گیری هورمونهای تیروئید شروع میشود. اگر TSH سرکوب شده بود، اسکن تیروئید برای رد آدنوم سمی انجام میشود. معمولاً هورمون محرک غده تیروئید سرم طبیعی است و اداره بیمار بر اساس نتایج سلول شناسی است. حساسیت بافت برداری ظریف سوزنی، 83 درصد و اختصاصی بودن آن 92 درصد میباشد.

در موارد زیر بافت برداری ظریف سوزنی در کودکان منع استفاده دارد و بایستی عمل جراحی انجام پذیرد:

• سابقه اشعه درمانی سر یا گردن، وجود سرطان تیروئید در فامیل، رشد سریع گره، اختلال بلع، گرفتگی صدا، بیماری گره لنفاوی گردن و گرههایی که در معاینه فیزیکی قوام سخت داشته و چسبندگی به بافتهای اطراف دارند. بعضی از محققین عقیده دارند چون احتمال سرطان وجود دارد بایستی تمام گره ها در کودکان با جراحی برداشته شوند.

درمان: در صورتی که مقدار TSH بالا و پادتنهای تیروئید وجود داشته باشد به احتمال زیاد التهاب تیروئید از نوع هاشیموتو می باشد. و درمان با لووتیروکسین بر اساس سن بیمار شروع شده و بیمار پیگیری میشود و اندازه گره به وسیله سونوگرافی به طور دقیق تعیین می گردد. درمان بالووتیروکسین حداقل به مدت سه ماه ادامه داده میشود و سپس بیمار مورد بررسی مجدد قرار میگیرد. در جریان درمان با لووتیروکسین اندازه گره در عرض یک سال کوچک میشود در صورتی که با مهار TSH اندازه گره کوچک نشد، گره به احتمال زیاد بدخیم است و بایستی جراحی شود. در صورتی که رشد گره ادامه پیدا کرد و یا اندازه آن کمتر از 50 درصد کاهش یافت علامت عدم موفقیت درمان با لووتیروکسین است.

گرد آوری دکتر دهقان منشادی فوق تخصص غدد-متابولیسم و رشد کودکان

برگرفته از کتب مجع طب غدد بروک و کتاب مرجع نلسون

گرد آوری: دکتر سید حسین دهقان منشادی

آدرس مطب: تهران خ شریعتی، متروی شریعتی، جنب حسینیه ارشاد، کوچه ارشاد، پلاک ۱، طبقه ۳، واحد ۲۱

تلفن:

۰۹۱۰۶۸۲۵۰۹۹

۰۲۱-۲۲۸۹۴۱۰۸